

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

29 februarie 2024*

„Trimitere preliminară – Agricultură – Politica agricolă comună – Sprijin pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) – Protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene – Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 – Articolul 7 – Măsuri și sancțiuni administrative – Regulamentul nr. 1306/2013 – Articolele 54 și 56 – Regulamentul delegat (UE) nr. 640/2014 – Articolul 35 – Recuperarea sumelor plătite în mod nejustificat de la persoanele care au participat la comiterea abaterii – Noțiunea de «beneficiar»”

În cauza C-437/22,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Riigikohus (Curtea Supremă, Estonia), prin decizia din 1 iulie 2022, primită de Curte la 4 iulie 2022, în procedura penală împotriva

R.M.,

E.M.,

cu participarea:

Eesti Vabariik (Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Amet),

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Arabadjiev, președinte de cameră, domnii T. von Danwitz, P. G. Xuereb (raportor) și A. Kumin și doamna I. Ziemele, judecători,

avocat general: domnul G. Pitruzzella,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul estonian, de M. Kriisa, în calitate de agent;
- pentru guvernul danez, de C. Maertens, în calitate de agent, asistată de P. Biering, avocat;

* Limba de procedură: estona.

– pentru Comisia Europeană, de F. Blanc, E. Randvere și M. A. Sauka, în calitate de agenți,
după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 26 octombrie 2023,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 7 din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene (JO 1995, L 312, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 1, p. 166), a articolului 54 alineatul (1) și a articolului 56 primul paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului (JO 2013, L 347, p. 549), precum și a articolului 35 alineatul (6) din Regulamentul delegat (UE) nr. 640/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește Sistemul Integrat de Administrare și Control și condițiile pentru refuzarea sau retragerea plăților și pentru sancțiunile administrative aplicabile în cazul plăților directe, al sprijinului pentru dezvoltare rurală și al ecocondiționalității (JO 2014, L 181, p. 48).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri penale inițiate în Estonia împotriva lui R.M. și a lui E.M., acuzați că sunt, primul, autorul a trei fraude privind subvențiile în favoarea X OÜ (denumită în continuare „societatea X”) și, a doua, coautoare a două dintre aceste fraude.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii Europene

Regulamentul nr. 2988/95

- 3 Al patrulea considerent al Regulamentului nr. 2988/95 are următorul cuprins:
„[î]ntrucât eficiența combaterii fraudei care afectează interesele financiare ale Comunităților impune adoptarea unui cadru legal comun tuturor domeniilor ce fac obiectul politicilor comunitare;”.
- 4 Articolul 1 din acest regulament prevede:
„(1) În scopul protejării intereselor financiare ale Comunităților Europene, se adoptă prin prezenta o reglementare generală privind controalele uniforme, măsurile și sancțiunile administrative privind abaterile de la dreptul comunitar.
(2) Constituie abatere orice încălcare a unei dispoziții de drept comunitar, ca urmare a unei acțiuni sau omisiuni a unui agent economic, care poate sau ar putea prejudicia bugetul general al Comunităților sau bugetele gestionate de acestea, fie prin diminuarea sau pierderea veniturilor

acumulate din resurse proprii, colectate direct în numele Comunităților, fie prin cheltuieli nejustificate.”

5 Articolul 2 din regulamentul menționat prevede:

„(1) Controalele, măsurile și sancțiunile administrative se introduc în măsura în care acest lucru este necesar pentru a asigura aplicarea corespunzătoare a dreptului comunitar. Acestea trebuie să fie eficace, proporționale și convingătoare, astfel încât să ofere o protecție adecvată a intereselor financiare ale Comunităților.

[...]

(3) Dreptul comunitar stabilește natura și domeniul de aplicare al măsurilor și sancțiunilor administrative necesare pentru o corectă aplicare a normelor în cauză, ținând cont de natura și de gravitatea abaterii, de avantajul acordat sau primit și de gradul de răspundere.

(4) Procedurile de aplicare a controalelor, măsurilor și sancțiunilor comunitare sunt reglementate prin legislația statelor membre, cu condiția respectării dreptului comunitar aplicabil.”

6 Articolul 4 din același regulament, care precizează domeniul de aplicare al noțiunii de „măsuri administrative”, menționată la articolul 2 din acesta, are următorul cuprins:

„(1) Ca regulă generală, orice abatere atrage după sine retragerea avantajului obținut nejustificat:

- prin obligația de a vărsa sumele datorate sau de a rambursa sumele primite nejustificat;
- prin pierderea totală sau parțială a garanției constituite în sprijinul cererii de a beneficia de un avantaj acordat sau în momentul primirii unui avans.

[...]

(4) Măsurile prevăzute în acest articol nu sunt considerate sancțiuni.”

7 Articolul 5 din Regulamentul nr. 2988/95, care precizează domeniul de aplicare al noțiunii de „sancțiuni administrative”, menționată la articolul 2 din acesta, prevede la alineatul (1) că abaterile intenționate sau cele săvârșite din neglijență pot să atragă sancțiuni administrative prevăzute în această dispoziție, în special plata unei amenzi administrative.

8 Articolul 7 din acest regulament prevede:

„Măsurile și sancțiunile administrative comunitare pot fi aplicate agenților economici menționați la articolul 1, care au comis abaterea, și anume persoane fizice sau juridice și alte entități cărora dreptul intern le conferă capacitate juridică. Pot fi aplicate de asemenea persoanelor care au participat la comiterea unei abateri, precum și tuturor celor obligați să-și asume răspunderea pentru abatere sau să vegheze ca aceasta să nu fie comisă.”

Regulamentul nr. 1306/2013

- 9 Considerentul (39) al Regulamentului nr. 1306/2013 enunța:

„Pentru a proteja interesele financiare ale bugetului Uniunii [Europene], statele membre ar trebui să ia măsuri prin care să se asigure că tranzacțiile finanțate din [Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) și din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR)] sunt realizate efectiv și executate corect. De asemenea, statele membre ar trebui să prevină, să constate și să trateze eficient orice neregulă sau nerespectare a obligațiilor comisă de beneficiari. În acest scop, ar trebui să se aplice [Regulamentul nr. 2988/95]. În cazurile de încălcare a legislației agricole sectoriale, acolo unde actele juridice ale Uniunii nu prevăd norme detaliate privind sancțiunile administrative, statele membre ar trebui să aplice sancțiuni naționale care să fie eficace, disuasive și proporționale.”

- 10 Articolul 2 alineatul (1) litera (g) din acest regulament definea noțiunea de „neregulă”, în sensul acestuia, ca fiind o abatere în înțelesul articolului 1 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2988/95.

- 11 Articolul 54 din regulamentul menționat, intitulat „Dispoziții comune”, prevedea:

„(1) Pentru orice plată necuvenită în urma unei nereguli sau a unei neglijențe, statele membre solicită recuperarea de la beneficiar în termen de 18 luni după ce un raport de control sau un document similar care semnalează apariția unei astfel de nereguli a fost aprobat și, după caz, primit de agenția de plăți sau de organismul responsabil de recuperare. Cuantumul corespunzător sunt înregistrate în momentul prezentării cererii de recuperare în registrul debitorilor al agenției de plăți.

[...]

(3) Pe baza unor motive justificate corespunzător, statele membre pot decide să nu continue procedurile de recuperare. O decizie în acest sens poate fi luată numai în următoarele situații:

[...]

(b) în cazul în care recuperarea se dovedește imposibilă din cauza insolvenței, înregistrată și recunoscută prin dreptul intern, a debitorului sau a persoanelor juridic responsabile pentru neregulă.

[...]”

- 12 Articolul 56 din același regulament, intitulat „Dispoziții specifice pentru FEADR”, prevedea la primul paragraf:

„Atunci când, în cadrul operațiunilor sau programelor de dezvoltare rurală, sunt depistate nereguli sau neglijențe, statele membre fac ajustări financiare prin anularea totală sau parțială a respectivei finanțări din partea Uniunii. Statele membre țin cont de natura și gravitatea neregulilor detectate, precum și de nivelul pierderii financiare pentru FEADR.”

- 13 Articolul 58 din Regulamentul nr. 1306/2013, intitulat „Protejarea intereselor financiare ale Uniunii”, prevedea la alineatul (1):

„În cadrul [politicii agricole comune (PAC)], statele membre adoptă toate actele cu putere de lege și actele administrative și iau orice altă măsură necesară pentru a asigura protecția eficace a intereselor financiare ale Uniunii și în special pentru:

[...]

(e) a recupera plățile necuvenite, plus dobânzile aferente, și a iniția proceduri judiciare în acest scop, dacă este nevoie.”

- 14 Articolul 92 din acest regulament, intitulat „Beneficiarii vizați”, prevedea la primul paragraf:

„Articolul 91 se aplică beneficiarilor care primesc plăți directe în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1307/2013 [al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului (JO 2013, L 347, p. 608)], plăți în temeiul articolelor 46 și 47 din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 [al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului (JO 2013, L 347, p. 671)] și prime anuale în temeiul articolului 21 alineatul (1) literele (a) și (b), al articolelor 28-31 și al articolelor 33 și 34 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 [al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului (JO 2013, L 347, p. 487)].”

Regulamentul (UE) nr. 640/2014

- 15 Articolul 2 alineatul (1) al doilea paragraf punctul 1 din Regulamentul delegat nr. 640/2014 definea noțiunea de „beneficiar” ca vizând „un fermier, așa cum a fost definit la articolul 4 alineatul (1) litera (a) din [Regulamentul nr. 1307/2013] și menționat la articolul 9 din regulamentul menționat, beneficiarul care trebuie să respecte cerințele de ecocondiționalitate în sensul articolului 92 din [Regulamentul nr. 1306/2013] și/sau beneficiarul unui sprijin pentru dezvoltare rurală, așa cum este prevăzut la articolul 2 alineatul (10) din [Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului (JO 2013, L 347, p. 320)]”.
- 16 Articolul 35 din acest regulament delegat, intitulat „Neconformitate cu criteriile de eligibilitate, altele decât dimensiunea suprafeței sau numărul de animale, angajamentele sau alte obligații”, prevede la alineatul (6):

„În cazul în care se stabilește că beneficiarul a furnizat dovezi false pentru a primi sprijinul sau nu a furnizat informațiile necesare din motive de neglijență, sprijinul se refuză sau se retrage în întregime.

Totodată, beneficiarul este exclus de la aceeași măsură sau de la același tip de operațiune pentru anul calendaristic în care se face constatarea și pentru anul calendaristic următor.”

Regulamentul nr. 1303/13

- 17 Potrivit articolului 2, intitulat „Definiții”, din Regulamentul nr. 1303/13, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iulie 2018 (JO 2018, L 193, p. 1):

„În sensul prezentului regulament, se aplică următoarele definiții:

[...]

10. «beneficiar» înseamnă un organism public sau privat sau o persoană fizică responsabilă pentru inițierea sau care inițiază și implementează operațiunile, și:

- (a) în contextul ajutorului de stat, organismul care primește ajutorul, cu excepția cazului în care ajutorul pe întreprindere este mai mic de 200 000 [de euro], caz în care statul membru în cauză poate decide că beneficiarul este organismul care acordă ajutorul, fără a aduce atingere Regulamentelor (UE) nr. 1407/2013 [al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 [TFUE] ajutoarelor de minimis (JO 2013, L 352, p. 1)], (UE) nr. 1408/2013 [al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 [TFUE] ajutoarelor de minimis în sectorul agricol (JO 2013, L 352, p. 9)] și (UE) nr. 717/2014 al Comisiei [din 27 iunie 2014 privind aplicarea articolelor 107 și 108 [TFUE] ajutoarelor de minimis în sectorul pescuitului și acvaculturii (JO 2014, L 190, p. 45)]; și
- (b) în contextul instrumentelor financiare din partea II titlul IV din prezentul regulament, organismul care implementează instrumentul financiar sau fondul de fonduri, după caz;

[...]”

Regulamentul nr. 1307/13

- 18 Articolul 4 din Regulamentul nr. 1307/13, intitulat „Definiții și dispoziții conexe”, prevede la alineatul (1):

„În sensul prezentului regulament, se aplică următoarele definiții:

- (a) «fermier» înseamnă o persoană fizică sau juridică sau un grup de persoane fizice sau juridice, indiferent de statutul juridic pe care un astfel de grup și membrii săi îl dețin în temeiul legislației naționale, a cărei exploatație se situează în domeniul de aplicare teritorială al tratatelor definit la articolul 52 din [Tratatul privind Uniunea Europeană], coroborat cu articolele 349 și 355 din [Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene], și care desfășoară o activitate agricolă;

[...]”

Dreptul estonian

19 Potrivit articolului 38¹ alineatul (2) din kriminaalmenetluse seadustik (Codul de procedură penală eston), o autoritate publică poate, în cadrul procedurii penale, să introducă o acțiune pentru recunoașterea unei creanțe de drept public dacă fapta aflată la originea acestei creanțe este întemeiată în mare măsură pe aceleași elemente materiale care constituie infracțiunea care face obiectul procedurii.

20 Articolul 111 din Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadus (Legea privind punerea în aplicare a PAC, RT I 2014, 3), intitulat „Recuperarea subvențiilor”, prevede la alineatul 1:

„În cazul în care, după plata subvenției, reiese că subvenția, ca urmare a neregulilor sau a neglijenței, a fost plătită în mod nejustificat și în special dacă nu a fost utilizată în scopul pentru care a fost prevăzută, întreaga subvenție sau o parte din aceasta, pentru motivele și în termenele stabilite prin [Regulamentele nr. 1303/2013 și nr. 1306/2013] și prin alte regulamente relevante ale Uniunii, se recuperează de la beneficiarul subvenției și în special de la beneficiarul subvenției care a fost ales în urma unei proceduri de selecție.

[...]”

Litigiul principal și întrebările preliminare

21 Societatea X a fost înscrisă în Registrul Comerțului din Estonia la 7 noiembrie 2005 și a fost radiată din acesta la 20 iunie 2019, în urma fuziunii sale cu Y OÜ (denumită în continuare „societatea Y”). R.M. a fost administrator al societății X până la 18 decembrie 2015, iar ulterior a devenit mandatar al acesteia. E.M., soția sa, a fost administratoare a societății menționate de la 18 decembrie 2015 până la radierea acesteia din registrul comerțului.

22 Prin decizia emisă de Viru Maakohus (Tribunalul de Primă Instanță din Viru, Estonia) din 15 martie 2021, R.M. a fost găsit vinovat printre altele pentru comiterea, în trei cazuri, a unor fraude privind subvențiile. Potrivit acestei instanțe, R.M., în calitate de reprezentant al societății X, furnizase în mod deliberat informații false către Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Amet (Oficiul Registrului și Informațiilor Agricole, Estonia, denumit în continuare „PRIA”) pentru a obține ajutoare în temeiul programelor de dezvoltare rurală a Estoniei pentru anii 2007-2013 și pentru anii 2014-2020 (denumite în continuare „ajutoarele în cauză”). În consecință, PRIA ar fi plătit în mod nejustificat societății X o sumă totală de 143 737,38 euro în temeiul ajutoarelor în cauză. La condamnarea lui R.M. s-a adăugat de asemenea cea a E.M., în calitate de coautoare a două dintre aceste fraude privind subvențiile.

23 În plus, instanța menționată i-a obligat pe R.M. și E.M., în temeiul acțiunii în recunoașterea unei creanțe de drept public formulate de Republica Estonia, reprezentată de PRIA, la plata către acest stat membru a cuantumului ajutoarelor în cauză, primite în mod nejustificat de societatea X. În această privință, R.M. a fost obligat la plata sumei de 87 340 de euro, iar E.M., în solidar cu R.M., la plata sumei restante de 56 397,38 euro.

24 R.M. și E.M. au formulat apel împotriva acestei decizii, atât în partea în care i-a declarat vinovați de fraude privind subvențiile, cât și în partea în care a admis acțiunea în recunoașterea unei creanțe de drept public.

- 25 Prin hotărârea pronunțată de Tartu Ringkonnakohus (Curtea de Apel din Tartu, Estonia) la 15 septembrie 2021, decizia Viru Maakohus (Tribunalul de Primă Instanță din Viru) a fost menținută.
- 26 R.M. și E.M. au formulat recursuri împotriva acestei decizii la Riigikohus (Curtea Supremă, Estonia), instanța de trimitere. În susținerea acestor recursuri, ei afirmă printre altele că acțiunea în recunoașterea unei creanțe de drept public introduse de Republica Estonia trebuie declarată inadmisibilă pentru motivul că un ajutor primit în mod nejustificat nu va putea fi recuperat în mod valabil decât de la beneficiarul acestuia. Or, deși este adevărat că societatea X a fost radiată din registrul comerțului, societatea Y i-ar fi succedat în drepturi și obligații ca urmare a fuziunii acestor două societăți. Republica Estonia nu ar fi continuat însă procedura de rambursare a ajutoarelor în cauză în privința societății Y.
- 27 La 20 mai 2022, instanța de trimitere a pronunțat o hotărâre parțială, prin care a menținut în mod definitiv decizia Tartu Ringkonnakohus (Curtea de Apel din Tartu) și pe cea a Viru Maakohus (Tribunalul de Primă Instanță din Viru), în special în măsura în care, prin aceste decizii, R.M. și E.M. au fost declarați vinovați de fraude privind subvențiile.
- 28 În schimb, în ceea ce privește chestiunea dacă este posibil să se solicite de la R.M. și E.M. rambursarea ajutoarelor în cauză, primite în mod nejustificat de societatea X, instanța de trimitere consideră că este necesar să solicite Curții să se pronunțe cu privire la două aspecte.
- 29 În primul rând, instanța de trimitere ridică problema dacă există un temei juridic care să permită solicitarea rambursării acestor ajutoare de la R.M. și E.M., ținând seama de situația financiară dificilă a societății Y, care pare să o împiedice pe aceasta să ramburseze ajutoarele primite în mod nejustificat de societatea X.
- 30 În speță, potrivit instanței de trimitere, FEADR a contribuit la finanțarea programelor de dezvoltare rurală a Republicii Estonia pentru anii 2007-2013, precum și pentru anii 2014-2020, în cadrul cărora le-au fost acordate ajutoarele în cauză. Din jurisprudența Curții ar reieși că Regulamentul nr. 1306/2013 constituie temeiul recuperării unor astfel de subvenții, chiar dacă ajutoarele au fost acordate și plătite înainte de intrarea în vigoare a acestui regulament.
- 31 Mai precis, recuperarea ajutoarelor în cauză, primite în mod nejustificat de societatea X, și-ar găsi temeiul juridic în articolul 56 primul paragraf din Regulamentul nr. 1306/2013 coroborat cu articolul 54 alineatul (1) din acest regulament și cu articolul 35 alineatul (6) prima teză din Regulamentul nr. 640/2014. Deși aceste dispoziții nu prevăd în mod explicit posibilitatea de a solicita rambursarea ajutoarelor de la alte persoane decât beneficiarul, o atare posibilitate ar fi prevăzută la articolul 7 din Regulamentul nr. 2988/95.
- 32 Astfel, instanța de trimitere consideră că răspunsul la întrebarea dacă se poate sau nu solicita de la R.M. și E.M. rambursarea ajutoarelor în cauză depinde de aspectul dacă articolul 56 primul paragraf și articolul 54 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1306/2013, precum și articolul 35 alineatul (6) prima teză din Regulamentul nr. 640/2014 pot fi coroborate cu articolul 7 din Regulamentul nr. 2988/95, în sensul că obligația de rambursare a acestor ajutoare s-ar putea aplica, în împrejurările speței, și persoanelor care, deși nu sunt beneficiarii ajutoarelor menționate, au participat la abaterea care a determinat plata lor nejustificată. Răspunsul la această întrebare ar depinde la rândul său de aspectul dacă articolul 7 din Regulamentul nr. 2988/95 are, în această măsură, efect direct.

- 33 Or, nici modul de redactare a Regulamentului nr. 2988/95, nici jurisprudența Curții referitoare la articolul 7 din acest regulament nu ar permite să se ajungă la concluzii clare în această privință.
- 34 Desigur, în Hotărârea din 28 octombrie 2010, *SGS Belgium și alții* (C-367/09, EU:C:2010:648), Curtea ar fi negat orice efect direct al Regulamentului nr. 2988/95 în ceea ce privește sancțiunile administrative prevăzute la articolul 5 din acesta, având în vedere modul de redactare a acestei dispoziții și a articolului 7 din regulamentul menționat. În plus, din cuprinsul punctelor 44-62 din această hotărâre ar reieși că sancțiunile aplicate pentru atingere adusă intereselor financiare ale Uniunii nu ar putea fi aplicate persoanelor vizate la articolul 7 din regulamentul menționat decât dacă au la bază un temei juridic clar și lipsit de ambiguitate adoptat la nivelul Uniunii sau al statelor membre. Cu toate acestea, obligația de a rambursa suma primită nejustificat ca ajutor nu ar constitui o „sancțiune administrativă”, în sensul articolului 5 din Regulamentul nr. 2988/95, ci o „măsură administrativă”, în sensul articolului 4 din acest regulament. Astfel, această obligație ar fi simpla consecință a constatării că nu au fost respectate condițiile necesare pentru obținerea avantajului care rezultă din reglementarea Uniunii, ceea ce ar face ca ajutorul să fie nejustificat. Curtea ar fi statuat totuși, în Hotărârea din 18 decembrie 2014, *Somvao* (C-599/13, EU:C:2014:2462), că, dat fiind că Regulamentul nr. 2988/95 se limitează să stabilească norme generale de control și de sancționare în scopul protejării intereselor financiare ale Uniunii, recuperarea unui ajutor primit în mod nejustificat ar trebui să intervină în temeiul altor dispoziții, și anume, dacă este cazul, al dispozițiilor sectoriale.
- 35 Potrivit instanței de trimitere, există mai multe elemente care pledează în favoarea interpretării potrivit căreia articolul 7 din Regulamentul nr. 2988/95 coroborat cu reglementarea sectorială relevantă ce reglementează recuperarea unui ajutor plătit în mod nejustificat furnizează, în împrejurările speței, un temei juridic pertinent pentru a solicita rambursarea ajutoarelor în discuție de la R.M. și a E.M. Pe de o parte, prezenta cauză ar privi o situație în care abaterea care a condus la acordarea ajutorului rezultă din faptul că persoanele de la care s-ar solicita recuperarea au furnizat în mod deliberat informații incorecte autorităților naționale. Pe de altă parte, nu ar fi posibilă recuperarea ajutorului de la beneficiar din cauza dispariției acestuia, societatea X fiind dizolvată, în condițiile în care perspectiva unei recuperări a ajutorului de la succesorul beneficiarului respectiv ar fi, la prima vedere, incertă. Instanța de trimitere adaugă că, în împrejurările speței, R.M. și E.M. pot fi considerați persoane care au participat la abaterea comisă de societatea X, în sensul articolului 7 din Regulamentul nr. 2988/95.
- 36 Legiuitorul Uniunii ar părea să considere el însuși că este posibil, în anumite cazuri, să se solicite rambursarea ajutorului plătit ca urmare a unor nereguli în programele cofinanțate de FEADR și de la persoane care nu sunt ele însele beneficiarii declarați, după cum ar reieși în special din articolul 54 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul nr. 1306/2013.
- 37 Instanța de trimitere adaugă că acceptarea unei situații în care dizolvarea sau insolvabilitatea unei persoane juridice beneficiare ar face în esență întotdeauna imposibilă recuperarea unui ajutor plătit în mod nejustificat ca urmare a unei abateri comise în mod deliberat ar aduce o atingere gravă intereselor financiare ale Uniunii.
- 38 În al doilea rând, instanța de trimitere arată că R.M. et E.M. erau nu numai reprezentanții societății X, ci acționau de asemenea în mod alternativ ca unic asociat al acestei societăți la momentul la care au fost comise fraudele, R.M. fiind singurul asociat și singurul administrator al acesteia în perioada dintre 10 noiembrie 2005 și 18 decembrie 2015, iar E.M. asumând aceste două funcții de la această ultimă dată și până la radierea societății X din registrul comerțului. R.M. ar fi continuat totuși să acționeze în numele acestei societăți pe baza unui mandat încredințat de E.M.,

chiar și după ce a cedat părțile sale sociale și a demisionat din administrația societății respective. De asemenea, ar trebui avut în vedere faptul că R.M. și E.M. formau un cuplu căsătorit în perioada în care societatea X a obținut ajutoarele în cauză, astfel încât ar trebui să se considere că R.M. și E.M. erau beneficiarii efectivi ai acestei societăți, a cărei activitate o conduceau și o controlau.

- 39 S-ar ridica, așadar, problema dacă aceste elemente pot fi considerate suficiente pentru a califica nu numai societatea X, ci și pe R.M. și E.M. drept beneficiari ai ajutoarelor în cauză. În acest caz, nu ar fi necesar ca articolul 7 din Regulamentul nr. 2988/95 să constituie un temei, cu titlu suplimentar, pentru recuperarea acestora.
- 40 În aceste condiții, Riigikohus (Curtea Supremă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) În împrejurări precum cele din procedura principală, articolul 7 din Regulamentul [nr. 2988/95] coroborat cu articolul 56 alineatul (1) și cu articolul 54 alineatul (1) din Regulamentul [nr. 1306/2013], precum și cu articolul 35 alineatul (6) din [Regulamentul delegat nr. 640/2014] constituie un temei juridic cu efect direct pentru recuperarea ajutorului obținut ca urmare a unor acțiuni frauduloase și finanțat din [FEADR] de la reprezentanții persoanei juridice beneficiare, care au furnizat în mod deliberat informații false pentru a obține ajutorul?
- 2) În împrejurări precum cele din procedura principală, în care ajutorul finanțat din FEADR a fost acordat și plătit unei societăți cu răspundere limitată (societate estoniană) în urma unor acțiuni frauduloase, reprezentanții societății beneficiare, care au acționat fraudulos și care erau totodată beneficiarii efectivi ai societății respective la momentul la care au fost întreprinse acțiunile frauduloase, pot fi considerați de asemenea beneficiari în sensul articolului 54 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1306/2013 și al articolului 35 alineatul (6) din Regulamentul delegat nr. 640/2014?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 41 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, în cadrul procedurii de cooperare între instanțele naționale și Curte instituite la articolul 267 TFUE, este de competența acesteia din urmă să ofere instanței naționale un răspuns util, care să îi permită să soluționeze litigiul cu care este sesizată. Din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate. Împrejurarea că, pe plan formal, o instanță națională a formulat o întrebare preliminară făcând trimitere la anumite dispoziții ale dreptului Uniunii nu împiedică Curtea să furnizeze acestei instanțe toate elementele de interpretare ce pot fi utile pentru soluționarea cauzei cu care este sesizată, indiferent dacă ea s-a referit sau nu la acestea în enunțul întrebărilor sale. În această privință, revine Curții sarcina de a extrage din ansamblul elementelor furnizate de instanța națională și mai ales din motivarea deciziei de trimitere elementele de drept al Uniunii care necesită o interpretare, având în vedere obiectul litigiului (Hotărârea din 21 septembrie 2023, Juan, C-164/22, EU:C:2023:684, punctul 24 și jurisprudența citată).

- 42 În această privință, trebuie amintit că, în temeiul articolului 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2988/95, ca regulă generală și în cazul în care ajutorul a fost primit în mod nejustificat, orice abatere atrage după sine obligația de rambursare a acestuia. Articolul 7 din acest regulament prevede că o astfel de măsură administrativă poate fi aplicată și persoanelor care au participat la comiterea unei abateri, precum și tuturor celor obligați să-și asume răspunderea pentru abatere sau să vegheze ca aceasta să nu fie comisă.
- 43 Or, reiese din jurisprudența Curții că Regulamentul nr. 2988/95 se limitează la a stabili norme generale de control și de sancționare în scopul protejării intereselor financiare ale Uniunii. O recuperare a fondurilor utilizate în mod nelegal trebuie să se efectueze în temeiul altor dispoziții, și anume, dacă este cazul, în temeiul dispozițiilor sectoriale (Hotărârea din 26 mai 2016, Județul Neamț și Județul Bacău, C-260/14 și C-261/14, EU:C:2016:360, punctul 32, precum și jurisprudența citată).
- 44 Rezultă de asemenea din această jurisprudență că, atunci când recuperarea sumelor plătite în mod nejustificat în cadrul unui program de ajutor aprobat și cofinanțat de FEADR în perioada de programare 2007-2013 intervine după sfârșitul acestei perioade de programare, și anume după 1 ianuarie 2014, această recuperare trebuie să se întemeieze pe dispozițiile Regulamentului nr. 1306/2013 (Hotărârea din 18 ianuarie 2024, Askos Properties, C-656/22, EU:C:2024:56, punctul 40 și jurisprudența citată).
- 45 În speță, dat fiind că ajutoarele în cauză au beneficiat de finanțare din FEADR, recuperarea unor asemenea ajutoare trebuie să se întemeieze pe articolul 56 din acest regulament, întrucât dispoziția menționată prevede, după cum reiese din titlul său, dispoziții specifice FEADR.
- 46 Dispoziția menționată, care prevede că, în ceea ce privește FEADR, statele membre fac ajustări financiare care rezultă din neregulile sau din neglijențele depistate în cadrul operațiunilor sau al programelor de dezvoltare rurală prin anularea totală sau parțială a respectivei finanțări din partea Uniunii, trebuie coroborată, pe de o parte, cu articolul 54 alineatul (1) din acest regulament, care prevede în general că, pentru orice plată necuvenită în urma unei abateri sau a unei neglijențe, statele membre solicită recuperarea de la beneficiar și, pe de altă parte, cu articolul 35 alineatul (6) prima teză din Regulamentul delegat nr. 640/2014, care precizează că sprijinul se retrage în întregime în cazul în care se stabilește că beneficiarul a furnizat dovezi false pentru a primi acest sprijin.
- 47 În aceste condiții, astfel cum a arătat domnul avocat general în esență la punctul 28 din concluzii, trebuie să se considere că, prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere urmărește să afle în esență dacă articolul 56 primul paragraf din Regulamentul nr. 1306/2013 coroborat, pe de o parte, cu articolul 54 din acest regulament, precum și cu articolul 35 alineatul (6) prima teză din Regulamentul delegat nr. 640/2014 și, pe de altă parte, citit în lumina articolului 7 din Regulamentul nr. 2988/95, trebuie interpretat în sensul că recuperarea unui ajutor finanțat din FEADR și care a fost obținut necuvenit ca urmare a unor acțiuni frauduloase poate fi solicitată nu numai de la beneficiarul acestui ajutor, ci și de la persoanele care, fără a putea fi considerate ca fiind beneficiari ai ajutorului respectiv, au furnizat în mod deliberat informații false în vederea obținerii sale.

- 48 Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, în vederea interpretării unei dispoziții a dreptului Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de formularea acesteia, ci și de contextul în care se înscrie aceasta și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte (Hotărârea din 13 iulie 2023, G GmbH, C-134/22, EU:C:2023:567, punctul 25 și jurisprudența citată).
- 49 În ceea ce privește, în primul rând, redactarea dispozițiilor relevante ale Regulamentului nr. 1306/2013 și ale Regulamentului delegat nr. 640/2014, este necesar să se arate că aceasta nu permite, în sine, să se stabilească dacă rambursarea unui ajutor nejustificat vizat de aceste dispoziții poate fi impusă altor persoane decât agenții economici care au comis abaterea în cauză.
- 50 Astfel, deși articolul 54 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1306/2013 prevede că recuperarea oricărei plăți necuvenite trebuie solicitată „de la beneficiar”, articolul 56 din acest regulament se limitează să indice destinația sumelor recuperate de statele membre, fără a preciza însă persoanele de la care trebuie efectuată această recuperare. În ceea ce privește articolul 35 alineatul (6) din Regulamentul delegat nr. 640/2014, deși face referire la „beneficiarul” ajutorului, nici acesta nu conține o astfel de indicație.
- 51 În al doilea rând, în ceea ce privește contextul în care se înscriu respectivele dispoziții relevante, trebuie amintit, pe de o parte, că în considerentul (39) din Regulamentul nr. 1306/2013 se subliniază necesitatea ca statele membre să prevină, să constate și să trateze eficient orice neregulă și că, în acest scop, ar trebui ca acestea să aplice Regulamentul nr. 2988/95. Rezultă, așa cum a arătat guvernul danez în observațiile sale scrise, că este necesar să se interpreteze dispozițiile Regulamentului nr. 1306/2013 în conformitate cu normele generale din Regulamentul nr. 2988/95.
- 52 Pe de altă parte, în măsura în care articolul 54 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul nr. 1306/2013 permite statelor membre să nu continue procedurile de recuperare a unui ajutor primit în mod nejustificat ca urmare a unei nereguli în cazul în care recuperarea se dovedește imposibilă din cauza insolvenței debitorului „sau a persoanelor juridic responsabile pentru abatere”, trebuie precizat că această dispoziție ar fi lipsită de efect util în privința acestor din urmă persoane dacă nu ar fi posibilă continuarea recuperării ajutorului respectiv și de la aceste persoane.
- 53 În al treilea rând, în ceea ce privește obiectivele reglementării în cauză, trebuie precizat că, prin faptul că prevede o obligație a statelor membre de a recupera un ajutor primit în mod nejustificat ca urmare a unei nereguli, cu excepția cazului în care există motive legitime pentru a nu continua o astfel de procedură de recuperare, articolele 54 și 56 din Regulamentul nr. 1306/2013, precum și articolul 35 alineatul (6) din Regulamentul delegat nr. 640/2014 urmăresc obiectivul de a proteja interesele financiare ale Uniunii, după cum confirmă articolul 58 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul nr. 1306/2013. Or, posibilitatea de a continua procedura de recuperare a unui ajutor primit în mod nejustificat nu numai de la beneficiarul său, ci și, în conformitate cu articolul 7 din Regulamentul nr. 2988/95, de la „persoanel[e] care au participat la comiterea unei abateri, precum și [de la toți cei] obligați să-și asume răspunderea pentru abatere sau să vegheze ca aceasta să nu fie comisă”, poate, în mod evident, să contribuie la realizarea acestui obiectiv, în special atunci când beneficiarul este o persoană juridică ce nu mai există sau nu mai dispune de resurse suficiente pentru a rambursa acest ajutor. Această interpretare se justifică în special în lumina obiectivului eficienței combaterii fraudei, menționat în al patrulea considerent al Regulamentului nr. 2988/95.

- 54 Rezultă că interpretarea articolului 56 primul paragraf din Regulamentul nr. 1306/2013 coroborat cu articolul 54 alineatul (1) din acest regulament, cu articolul 35 alineatul (6) prima teză din Regulamentul delegat nr. 640/2014 și citit în lumina articolului 7 din Regulamentul nr. 2988/95, precum și din perspectiva obiectivului reglementării din care face parte, conduce la concluzia că articolul menționat permite ca procedura de recuperare a unui ajutor finanțat din FEADR și care a fost primit în mod nejustificat ca urmare a unor acțiuni frauduloase să poată fi continuată nu numai în privința beneficiarului acestui ajutor, ci și în privința unor persoane care, fără a putea fi considerate ca fiind beneficiari ai ajutorului menționat, au furnizat în mod deliberat informații false în vederea obținerii sale.
- 55 Trebuie verificat dacă o astfel de interpretare respectă principiul securității juridice, având în vedere că Curtea a statuat că retragerea sumelor plătite necuvenit nu poate fi efectuată decât în conformitate cu acest principiu, care impune ca o reglementare a Uniunii să permită celor interesați să cunoască cu exactitate întinderea obligațiilor care le sunt impuse (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 decembrie 2014, Somvao, C-599/13, EU:C:2014:2462, punctele 50 și 51, precum și jurisprudența citată).
- 56 În această privință, reiese din jurisprudența Curții că, în cadrul PAC, atunci când legiuitorul Uniunii stabilește condiții de eligibilitate pentru acordarea unui ajutor, excluderea determinată de nerespectarea uneia dintre aceste condiții nu constituie o sancțiune, ci simpla consecință a neîndeplinirii respectivelor condiții prevăzute de lege (Hotărârea din 13 decembrie 2012, FranceAgriMer, C-670/11, EU:C:2012:807, punctul 64 și jurisprudența citată).
- 57 Așadar, obligația de a restitui un avantaj primit în mod nejustificat prin intermediul unei practici nelegale nu încalcă principiul legalității. Astfel, constatarea că au fost create în mod artificial condițiile necesare pentru obținerea avantajului care rezultă din dreptul Uniunii face ca, în orice caz, avantajul primit să fie nejustificat și motivează, în consecință, obligația de a-l restitui (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 decembrie 2012, FranceAgriMer, C-670/11, EU:C:2012:807, punctele 63 și 65-67, precum și jurisprudența citată).
- 58 În această privință, articolul 4 alineatul (4) din Regulamentul nr. 2988/95 prevede în mod expres că măsurile prevăzute la articolul 4 alineatul (1) din acest regulament, printre care în special obligația de a rambursa ajutorul primit nejustificat, nu sunt considerate sancțiuni.
- 59 Or, în ceea ce privește persoanele, altele decât beneficiarul, care sunt vizate de articolul 7 din Regulamentul nr. 2988/95, obligația de rambursare a ajutorului în cauză constituie o obligație separată, care se adaugă la obligația de rambursare ce revine beneficiarului.
- 60 În acest context, trebuie constatat că reglementarea relevantă în speță este suficient de clară în ceea ce privește existența unei obligații de rambursare a ajutorului pentru persoanele care, fără a fi beneficiarii unui ajutor care a beneficiat de o finanțare din FEADR, au furnizat în mod deliberat informații false în vederea obținerii acestuia, în special în cazul în care beneficiarul ajutorului în cauză sau eventualul său succesor în drepturi nu ar fi în măsură să ramburseze suma în cauză.
- 61 Astfel, deși articolul 56 din Regulamentul nr. 1306/2013 nu prevede în mod explicit o asemenea obligație, el trebuie interpretat în lumina considerentului (39) al acestuia, care indică în mod clar că statele membre previn, constată și tratează eficient orice neregulă comisă de beneficiari și că, în acest scop, se aplică Regulamentul nr. 2988/95. În plus, articolul 2 alineatul (1) litera (g) din acest regulament face trimitere în mod explicit la Regulamentul nr. 2988/95 în ceea ce privește definiția

termenului „neregulă”. Or, în temeiul articolului 7 din Regulamentul nr. 2988/95, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 42 din prezenta hotărâre, rambursarea ajutorului poate fi de asemenea pusă în sarcina persoanelor care au participat la comiterea abaterii în cauză.

- 62 Rezultă că persoane precum cele în discuție în litigiul principal, care, sub rezerva verificărilor care trebuie efectuate de instanța de trimitere în această privință, au furnizat în mod deliberat informații false pentru obținerea unui ajutor finanțat din FEADR, trebuie, așadar, să se aștepte ca rambursarea acestuia să le poată fi solicitată. Prin urmare, faptul de a solicita acestor persoane să ramburseze un astfel de ajutor primit în mod nejustificat nu încalcă principiul securității juridice.
- 63 Având în vedere ceea ce precedă, este necesar să se răspundă la prima întrebare că articolul 56 primul paragraf din Regulamentul nr. 1306/2013 coroborat, pe de o parte, cu articolul 54 alineatul (1) din acest regulament, precum și cu articolul 35 alineatul (6) prima teză din Regulamentul delegat nr. 640/2014 și, pe de altă parte, citit în lumina articolului 7 din Regulamentul nr. 2988/95 trebuie interpretat în sensul că procedura de recuperare a unui ajutor finanțat din FEADR și care a fost primit în mod nejustificat ca urmare a unor acțiuni frauduloase poate fi continuată nu numai în privința beneficiarului acestui ajutor, ci și a unor persoane care, fără a putea fi considerate ca fiind beneficiari ai ajutorului menționat, au furnizat în mod deliberat informații false în vederea obținerii sale.

Cu privire la a doua întrebare

- 64 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 54 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1306/2013 și articolul 35 alineatul (6) din Regulamentul delegat nr. 640/2014 trebuie interpretate în sensul că, atunci când o persoană juridică a obținut un ajutor agricol ca urmare a unor acțiuni frauduloase imputabile reprezentanților săi, aceștia pot, în măsura în care, în fapt, acești reprezentanți sunt cei care primesc beneficiile pe care le generează respectiva persoană juridică, să fie considerați ca fiind „beneficiari” ai acestui ajutor, în sensul dispozițiilor menționate.
- 65 Noțiunea de „beneficiar” este definită la articolul 2 alineatul (1) al doilea paragraf punctul 1 din Regulamentul delegat nr. 640/2014, care completează Regulamentul nr. 1306/2013, ca însemnând un fermier, așa cum a fost definit la articolul 4 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1307/2013, beneficiarul care trebuie să respecte cerințele de ecocondiționalitate în sensul articolului 92 din Regulamentul nr. 1306/2013 și/sau beneficiarul unui sprijin pentru dezvoltare rurală, așa cum este prevăzut la articolul 2 alineatul (10) din Regulamentul nr. 1303/2013.
- 66 Trebuie constatat, sub rezerva verificărilor care trebuie efectuate de instanța de trimitere, că R.M. și E.M., în calitate de reprezentanți ai societății X care a obținut ajutorul în cauză, nu se încadrează în niciuna dintre aceste trei categorii de persoane.
- 67 Deși este adevărat că, după cum reiese din răspunsul la prima întrebare, procedura de recuperare a unui ajutor finanțat din FEADR și care a fost primit în mod nejustificat de o persoană juridică ca urmare a unor acțiuni frauduloase imputabile reprezentanților acesteia poate fi de asemenea continuată în privința acestor reprezentanți, nu este mai puțin adevărat că nu se poate deduce din acest răspuns că reprezentanții menționați pot fi calificați drept „beneficiari”, în sensul articolului 2 alineatul (1) al doilea paragraf punctul 1 din Regulamentul delegat nr. 640/2014, atunci când condițiile prevăzute în acest scop de dispoziția menționată nu sunt îndeplinite.

Dimpotrivă, așa cum reiese în special din cuprinsul punctului 62 din prezenta hotărâre, aceiași reprezentanți pot fi obligați să ramburseze un astfel de ajutor, chiar și atunci când au acționat în numele acestei persoane juridice fără a avea această calitate de „beneficiar”.

- 68 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 35 alineatul (6) din Regulamentul delegat nr. 640/2014 trebuie interpretat în sensul că, în cazul în care o persoană juridică a obținut un ajutor agricol ca urmare a unor acțiuni frauduloase imputabile reprezentanților săi, aceștia nu pot fi totuși considerați ca fiind „beneficiari” ai acestui ajutor, în sensul dispoziției menționate coroborate cu articolul 2 alineatul (1) al doilea paragraf punctul 1 din acest regulament delegat, dacă nu se încadrează în niciuna dintre cele trei categorii de persoane vizate de această din urmă dispoziție, chiar dacă, în fapt, acești reprezentanți sunt cei care primesc beneficiile pe care le generează această persoană juridică.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 69 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

- 1) Articolul 56 primul paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului coroborat, pe de o parte, cu articolul 54 alineatul (1) din acest regulament, precum și cu articolul 35 alineatul (6) prima teză din Regulamentul delegat (UE) nr. 640/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește Sistemul Integrat de Administrare și Control și condițiile pentru refuzarea sau retragerea plăților și pentru sancțiunile administrative aplicabile în cazul plăților directe, al sprijinului pentru dezvoltare rurală și al ecocondiționalității și, pe de altă parte, citit în lumina articolului 7 din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene**

trebuie interpretat în sensul că

procedura de recuperare a unui ajutor finanțat din FEADR și care a fost primit în mod nejustificat ca urmare a unor acțiuni frauduloase poate fi continuată nu numai în privința beneficiarului acestui ajutor, ci și a unor persoane care, fără a putea fi considerate ca fiind beneficiari ai ajutorului menționat, au furnizat în mod deliberat informații false în vederea obținerii sale.

- 2) Articolul 35 alineatul (6) din Regulamentul delegat (UE) nr. 640/2014**

trebuie interpretat în sensul că,

în cazul în care o persoană juridică a obținut un ajutor agricol ca urmare a unor acțiuni frauduloase imputabile reprezentanților săi, aceștia nu pot fi totuși considerați ca fiind „beneficiari” ai acestui ajutor, în sensul dispoziției menționate coroborate cu articolul 2 alineatul (1) al doilea paragraf punctul 1 din acest regulament delegat, dacă nu se încadrează în niciuna dintre cele trei categorii de persoane vizate de această din urmă dispoziție, chiar dacă, în fapt, acești reprezentanți sunt cei care primesc beneficiile pe care le generează această persoană juridică.

Semnături